

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om oljeskyddsfonden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om oljeskyddsfonden ändras så att förhöjningen av den oljeskyddsavgift som tas ut till oljeskyddsfonden ska vara i kraft ytterligare tre år och förhöjningen av fondens kapitalgränser ytterligare fyra år.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att trygga oljeskyddsfondens likviditet i en situation där både staten och de regionala

räddningsverken har ett behov att ytterligare höja sin oljebekämpningsberedskap. Oljetransporterna på Finska viken har ökat från 20 miljoner ton år 1995 till nästan 160 miljoner ton år 2010 och uppskattas ha ökat till 230 miljoner år 2015.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2013.

MOTIVERING

1 Nuläge

Oljeskyddsfonden

I lagen om oljeskyddsfonden (1406/2004) finns bestämmelser om oljeskyddsfonden, oljeskyddsavgiften och de ersättningar som betalas ur fonden.

Oljeskyddsfonden är en fond utanför statsbudgeten och den förvaltas av miljöministeriet. Ur fonden betalas ersättning till de regionala räddningsväsendena för kostnaderna för förvärv och upprätthållande av oljebekämpningsberedskapen. Ur fonden kan efter prövning betalas ersättning för de utgifter som staten orsakas av upprätthållandet av bekämpningsberedskapen och förvärv av bekämpningsmateriel. Ur fonden betalas dessutom ersättning för bekämpningskostnaderna till följd av oljeskador och kostnaderna för skador till följd av oljeolyckor, om den som orsakat skadan är okänd eller ersättningarna inte kan drivas in av den som är ansvarig för skadan eller av dennes försäkringsbolag. I vissa fall kan ur fonden likaså ersättas de kostnader som orsakas eller har orsakats av

sanering av oljeförorenad mark eller oljeförorenat grundvatten.

Medlen till oljeskyddsfonden samlas in genom att det tas ut en oljeskyddsavgift för råolja och oljeprodukter som importeras till och transporteras genom Finland. Avgiftsbeloppet anges i 5 §. Det är 0,50 euro per ton. I 8 § föreskrivs om oljeskyddsfondens kapitalgränser. Uttagandet av oljeskyddsavgiften upphör vid utgången av kalendermånaden efter den under vilken kapitalet i oljeskyddsfonden har stigit till 10 miljoner euro. Uttagandet påbörjas på nytt efter utgången av kalendermånaden efter den under vilken fondens kapital har sjunkit under 5 miljoner euro. Genom lag 1791/2009 ändrades 5 och 8 § temporärt. Oljeskyddsavgiften höjdes för tiden 1.1.2010 – 31.12.2012 till 1,50 euro per ton och fondens övre kapitalgräns till 50 miljoner euro och den undre gränsen till 25 miljoner euro för tiden 1.1.2010 – 31.12.2015.

Med en oljeskyddsavgift på 0,50 euro per ton har det årligen influtit i medeltal ca 8 miljoner euro. Till följd av den temporära höjningen inflöt 20,2 miljoner euro år 2010 och 23,5 miljoner euro år 2011. Innan höj-

ningen trädde i kraft betalades årligen ca 4 miljoner euro till de regionala räddningsverkens kostnader för förvärv och upprätthållande av oljebekämpningsberedskapen, medan ersättningarna till staten har uppgått till ca 2–4 miljoner euro per år. Efter höjningen av avgiften var ersättningarna till räddningsverken 4 miljoner euro år 2010 och 5,9 miljoner euro år 2011, medan ersättningarna till staten på motsvarande sätt uppgick till 3,31 respektive 19,2 miljoner euro. Utnyttjandet av intäkterna från den höjda oljeskyddsavgiften för att förbättra beredskapen i räddningsområdena torde infalla först år 2012–2015.

Till oljeskyddsfonden har under flera år överförts medel som beviljats under moment 35.10.60 i statsbudgeten för att användas för kostnaderna för undersökning och sanering av oljeförorenade markområden. Åren 1997–2012 har överförts anslag på sammanlagt 22,7 miljoner euro och under motsvarande tid har saneringsprojekt finansierats med 27,5 miljoner euro. År 2011 användes 2,3 miljoner euro för saneringsprojekt.

Riskerna inom sjötrafiken

Sjötrafiken på Finska viken har under de senaste åren ökat kraftigt. Oljetransporterna kommer under de närmaste åren att öka ytterligare i och med hamnen i Ust-Luga i Ryssland och den nya oljeledningen till hamnen. På Finska viken kommer enligt uppskattning att transporteras ca 230 miljoner ton olja år

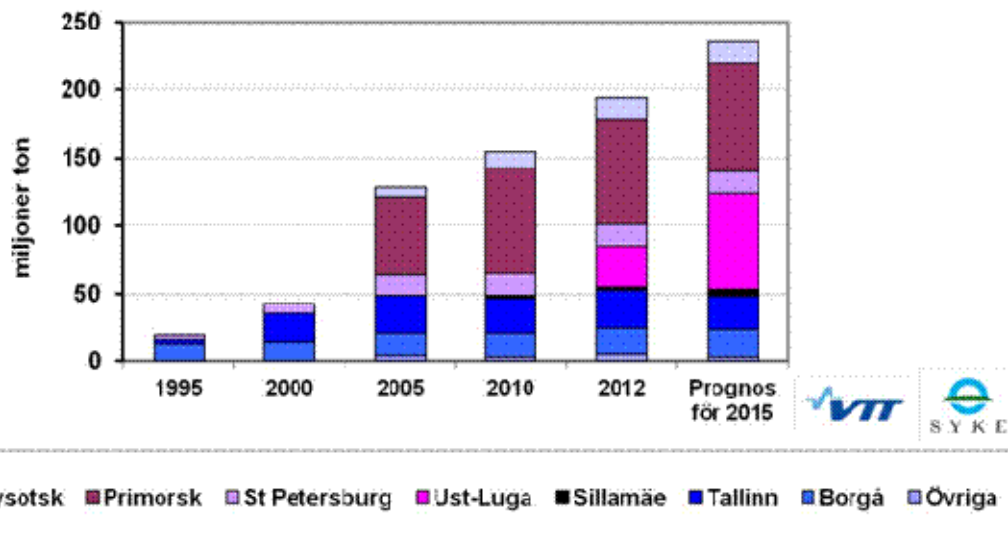
2015, vilket är omkring 50 procent mer än år 2010 och mer än tio gånger så mycket som år 1995.

På de finska territorialvattnen orsakas den största miljörisken av tankertrafiken till oljeraffinerierna i Borgå och Nådendal samt kemikalielasterna till Torneå, Kemi och Uleåborgs hamnar i Bottniska viken och transitotrafikens kemikalielaster via Fredrikshamn och Kotka. Risken för oljeskador har ökat i Skärgårdshavet efter det att åtgärderna för att förbättra farlederna avslutats och större fartyg än tidigare kan trafikera bland annat till Nådendal. Under kalla vintrar innebär de svåra isförhållandena ytterligare utmaningar.

Enligt olycksstatistiken från Helsingforskommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö (HELCOM) har det under 2000-talet inträffat ca 130 fartygsolyckor i Östersjöområdet, varav ungefär var tionde har orsakat oljeutsläpp. Av olyckorna har nästan hälften varit grundstötningar och av olycksfartygen nästan hälften fraktfartyg. Ungefär varannan olycka har berott på ett mänskligt misstag. Finska viken särskiljer sig i statistiken som ett område där risken för fartygsolyckor ökat. Av samtliga grundstötningar i Östersjön har var sjätte och av kollisionerna var fjärde inträffat på Finska viken. På grund av den kraftigt ökade fartygstrafiken är sannolikheten för en stor oljeolycka betydande, trots förebyggande åtgärder.

Finlands miljöcentral har utarbetat följande statistik och prognos över oljetransporterna på Finska viken:

FINSKA VIKENS VIKTIGASTE OLJETERMINALERS OLJETRANSPORTER 6.3.2012
 Transportmängder 1995-2010 och den uppskattade utvecklingen fram till år 2015

Tryggande av bekämpningsberedskapen

Enligt regeringsprogrammet vidtas långsiktiga förberedelser för att förbättra kapaciteten för bekämpning av oljespill och kemikalieutsläpp bl.a. genom materielinvesteringar såväl nationellt som i samarbete med övriga kuststater. Enligt regeringsprogrammet ska också oljebekämpningskompetensen främjas och arbetet med en nivåhöjning av oljeskyddsavgiften fortsättas.

I statsrådets Östersjödörelse (2009) anges hur beredskapen för att bekämpa miljöskador, framför allt oljeskador, ska utvecklas. Finlands miljöcentral har på begäran av miljöministeriet utarbetat en samlad utredning om utveckling av statens och kommunernas beredskap för bekämpning av oljeskador 2009-2018 (Suomen ympäristökeskus 27.11.2009, Kokonaisselvitys valtion ja kuntien öljyntorjuntavalmiuden kehittämistä 2009-2018). Staten beräknas under nämnda tid behöva ca 200 miljoner euro för nödvändiga investeringar i bekämpningsberedskapen och räddningsverken omkring 100 miljoner euro. Miljöförvaltningen har sommaren 2012 utarbetat en samlad utredning över hur målen ska uppnås och en översikt över finansieringsbehovet (Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, taustamuistio 10.9.2012, Öljyvahinkojen torjuntavalmiuden kehittäminen – Kokonaisselvityksen tavoitteiden saavuttaminen ja rahoitustarve vuoteen 2018). För att uppnå den nivå som satts som mål för beredskapen skulle det behövas ytterligare finansiering på uppskattningsvis 100–140 miljoner euro.

Målet med att förbättra bekämpningen av miljöskador i Finland är en beredskap med vilken man tillsammans med grannländerna kan bekämpa en stor oljeolycka i Finska viken på 30 000 ton, i Skärgårdshavet på 20 000 ton och i Bottniska viken på 5 000 ton på öppet hav inom tre dygn från olyckan. I isförhållanden är målet att få samma resultat på mindre än tio dygn från olyckan. I skärgårds- och kustvattnen ska motsvarande stora oljeolyckor kunna bekämpas så, att oljan inte når den inre skärgården eller fastlandskusten och så att oljan samlas in av staten och räddningsverken inom en månad. På kusten är

målet att största delen av stränderna ska vara sanerade inom tre månader. Avsikten är att den målsatta beredskapen i huvudsak ska vara nådd år 2015 och i sin helhet före utgången av 2018.

Statens beredskap för bekämpning av fartygsoljeskador har under de senaste åren förbättrats bland annat genom en totalrenovering av marinens oljebekämpningsfartyg Halli, genom anskaffning av marinens nya multifunktionella fartyg Louhi som är avsett för bekämpning av olje- och kemikalieolyckor och som har kapacitet för högsjöoperationer och isförhållanden liksom genom att förnya Gränsbevakningsväsendets Dornierbevakningsflygplans utrustning för upptäckande av miljöskador och oljeutsläpp. Dessa har sammanlagt kostat 65 miljoner euro. För anskaffningarna har beviljats sammanlagt 34,8 miljoner euro i ersättning efter prövning av oljeskyddsfondens medel. Enligt ett förhandsbeslut till Gränsbevakningsväsendet ersätts med fondens medel 50 procent, dvs. 3 miljoner euro av kostnaderna för förnyande av Dornier-planens övriga övervakningsutrustning. Det uppskattas att av intäkterna från den höjda oljeskyddsavgiften också kan betalas ersättning till staten för de kostnader på sammanlagt 2,8 miljoner euro som orsakats av anskaffningen av för isförhållanden lämpad oljeinsamlingsutrustning och oljebommar för öppet hav till fartyget Louhi. För kostnaderna på 23 miljoner euro för anskaffning av oljebekämpningsberedskap till Gränsbevakningsväsendets nya högsjöbevakningsfartyg (UVL 10) har genom fondens förhandsbeslut beviljats en ersättning på tre miljoner euro. Oljeskyddsfondens styrelse har angett att den kan ompröva ersättningen, om fondens finansiella läge väsentligt förbättras.

En del av intäkterna från 2010–2012 års höjda oljeskyddsavgift har reserverats för finansiering av räddningsområdenas materielanskaffningar. Räddningsväsendets anskaffningar och således också oljeskyddsfondens ersättningar beräknas huvudsakligen infalla åren 2012–2015.

Uttaget av den höjda oljeskyddsavgiften enligt förslaget också åren 2013–2015 skulle göra det möjligt att betala ersättning ur fon-

den för en del av de anskaffningar som föreslagits i ovan nämnda samlade utredning men som ännu inte genomförts. Ersättning kunde betalas till exempel för utrustande av ett kombinationsfartyg för bekämpning av oljeskador, totalrenovering av ett gammalt oljebekämpningsfartyg, statens anskaffningar av materiel för högsjöförhållanden och förbättring av de regionala räddningsverkens aktionsberedskap till sjöss. Om den temporära höjningen av oljeskyddsavgiften blir mindre än vad som föreslås, minskar även de ersättningar som betalas till staten enligt prövning, vilket i praktiken kan leda till nedskärningar i planerna för utveckling av statens oljeskyddsberedskap. Om man skjuter upp grundliga reparationer av den åldrande oljeskyddsflottan kan detta leda till att man senare blir tvungen att ersätta fartyg med helt nya.

Också Ryssland och Estland har vidtagit åtgärder för att förbättra sin oljebekämpningsberedskap på Östersjön. Ryssland har tagit i bruk ett nytt stort oljebekämpnings- och sjöräddningsfartyg och två nya båtar på Östersjön. I S:t Petersburg har två nya isbrytare blivit klara och en ny hamnisbrytare sjösatts. Alla dessa utrustas med oljebekämpningsutrustning. Ryssland har planer på att skaffa ytterligare tre fartyg för Östersjön åren 2012–2015. Ryssland har dessutom beställt ett isbrytande kombiräddningsfartyg med inbyggd oljebekämpningsutrustning. Fartyget överläts till beställaren i december 2013. Även Estland har beställt ett nytt oljebekämpningsfartyg, som tas i bruk år 2013.

Europeiska sjösäkerhetsbyrån (EMSA) har ingått ett avtal med Arctia Shipping Oy för norra Östersjön om isbrytaren Kontio, som finns till förfogande för oljebekämpning i norra Östersjön fram till den 31 mars 2013 och eventuellt under ytterligare tre år. Kontio har bland annat oljeinsamlingsutrustning, radar för upptäckande av oljeutsläpp och lagringsutrymme för insamlad olja på 2 033 kubikmeter.

Finansieringsalternativ

När riksdagen den 7 december 2009 godkände regeringens proposition med förslag till lag om ändring och temporär ändring av

lagen om oljeskyddsfonden förutsatte den att regeringen undersöker möjligheterna att bredda den finansiella basen för oljeskyddsfonden.

Miljöministeriet har kartlagt möjligheterna att bredda den finansiella basen för oljeskyddsfonden. Det tycks inte finnas någon fungerande, ekonomiskt betydande lösning för att bredda den finansiella basen. Till exempel att ta ut oljeskyddsavgift även för export av i Finland raffinerade oljeprodukter skulle fördelas på samma betalare som redan nu omfattas av lagen, dvs. det skulle inte vara fråga om någon verklig breddning av den finansiella basen. För den olja som används vid framställning av produkter har i samband med importen redan betalats oljeskyddsavgift.

Med stöd av 7 § i oljeavfallsavgiftslagen (894/1986, ändrad genom 1043/2006) kan en del av de medel som inflyter i oljeavfallsavgifter i statsbudgeten överföras till oljeskyddsfonden för ersättande av kostnader för sanering av oljeförorenad mark och grundvatten. Man kunde tänka sig att överföra en del av intäkterna också till oljebekämpning. Det är dock inte fråga om något större belopp (uppskattningsvis 1-2 miljoner euro per år) utöver det belopp som överförs för istandsättningsbehov. De behov som följer av oljeavfallshanteringen och av istandsättning av oljeförorenade områden utan ägare kan också förändras med tiden, vilket skulle påverka möjligheterna att använda medel för oljebekämpning.

I samband med behandlingen av tidigare förslag till ändring av lagstiftningen om oljeskyddsfonden har miljöutskottet betonat att en bättre oljebekämpningsberedskap kräver finansiering ur statsbudgeten och att oljeskyddsfondens handlingsförmåga i förekommande fall bör tryggas genom budgetlösningar MiUB 16/2004 rd, MiUB 11/2009 rd).

Den internationella finanskrisen har under de senaste åren kraftigt försämrat det statsfinansiella läget och på grund av det betydande underskottet i statsfinanserna har det inte varit möjligt att öka anslagen för bekämpning av miljöskador. Det ekonomiska lägets osäkra utvecklingsutsikter ger inte heller vid han-

den att situationen skulle ändras under de närmaste åren.

Om statens fartygsanskaffningar beslutas alltid i samband med budgetbehandlingen och i motiveringen till anslagen nämns ofta möjligheten att söka ersättning för kostnaderna ur oljeskyddsfonden. De ersättningar ur oljeskyddsfonden som beviljats staten efter prövning intäktsförs i statsbudgeten.

Inom Östersjöområdet (bl.a. i Sverige och Tyskland) är det framför allt myndigheterna som ansvarar för bekämpningen av oljeskador och beredskapen finansieras ur statsbudgeten. Internationellt används också modeller där bekämpningen och beredskapen sköts av oljebolagen och bolag som är specialiserade på bekämpningsåtgärder av vilka staten kan köpa tjänster. Dessutom har åtminstone Grekland och Australien ett system där avgifter och böter som tas ut inom sjöfarten fonderas för att användas för beredskap enligt en nationell bekämpningsplan. För att komplettera ansvarssystemet för oljeläckor orsakade av fartyg har man inrättat särskilda fonder åtminstone i Kanada, Kina och området kring Malackasundet.

2 Föreslagna ändringar

I denna proposition föreslås det att ikraftträdandebestämmelsens 3 mom. i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om oljeskyddsfonden (1791/2009) ska ändras så att uttaget av den höjda oljeskyddsavgiften på 1,50 euro per ton ska fortsätta under tidsperioden 1.1.2013 - 31.12.2015. Likaså föreslås att höjningen av den övre gränsen för oljeskyddsfondens kapital till 50 miljoner euro och höjningen av den undre gränsen till 25 miljoner euro ska fortsätta under tidsperioden 1.1.2016 - 31.12.2019.

Om förslaget godkänns innebär det tillsammans med den tidigare ändringen av lagen om oljeskyddsfonden att oljeskyddsavgiften under sammanlagt sex år tas ut till trefaldigt belopp jämfört med grundnivån. Den femfaldiga höjningen av kapitalgränserna skulle å sin sida gälla sammanlagt i tio år.

Orsaken till den påtagliga höjningen av kapitalgränserna är att tidpunkterna för uppböden av oljeskyddsavgiften och tidpunkten för

utbetalningen av ersättningar ur fonden är olika.

3 Propositionens konsekvenser

Propositionen bedöms trygga oljeskyddsfondens solvens i en situation då det i flera års tid blir aktuellt att ur fonden betala ersättningar för kostnaderna för väsentliga förbättringar av de regionala räddningsverkens och statens bekämpningsberedskap.

Tillräcklig bekämpningsberedskap i synnerhet på öppet hav och i yttre skärgården tryggar möjligheterna att snabbt och effektivt bekämpa även stora oljeskador. På så sätt kan man undvika eller åtminstone i väsentlig grad minska oljeförorening av stränderna och de miljö- och egendomsskador som oljan förorsakar.

Den höjda oljeskyddsavgiften utökar i någon mån utgifterna för oljeimportörerna. Världsmarknadspriset på råolja är för tillfället ca 114 dollar per fat, dvs. ca 560 euro per ton, varav den föreslagna höjningen av oljeskyddsavgiften utgör ca 0,3 procent.

4 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts vid miljöministeriet. Oljebranschens Centralförbund rf, Neste Oil Abp, finansministeriet och Finlands Kommunförbund har hörts om utkastet till proposition. Dessutom har utlåtanden om propositionen begärts av justitieministeriet, Tullstyrelsen och Finlands näringsliv rf.

Oljebranschens Centralförbund föreslår att oljeskyddsavgiften i stället för på råolja ska inriktas på oljeprodukter och tas ut i samband med punktskatten. Oljebranschen anser att oljeskyddsavgiften i sin nuvarande form oskäligt belastar den inhemska oljeindustrins internationella konkurrensförmåga. I sitt utlåtande hänvisar Oljebranschens Centralförbund till försörjningsberedskapsavgiften, som tas ut i samband med punktskatten och bokförs i en fond utanför budgeten (Lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen 1390/1992, ändrad genom 1527/1994). Eftersom den ökade risken för oljeolyckor på Finska viken framför allt beror på att de in-

ternationella oljetransporterna, ökat och inte på de i Finland verksamma oljebolagens verksamhet, anser Oljebranschens Centralförbund att den föreslagna temporära höjningen av oljeskyddsavgiften inte överensstämmer med principen om att förorenaren betalar. Centralförbundet anser också att investeringar för att förbättra statens bekämpningsberedskap bör göras med budgetmedel, utan kopplingar till oljeskyddsfonden.

Neste Oil Abp anser att det är viktigt att oljeskyddsberedskapen upprätthålls men anser att behovet för denna beredskap beror på andras verksamhet. Den avgift som föreslås är inte korrekt riktad i enlighet med principen om att förorenaren betalar, eftersom avgiften nästan uteslutande drabbar Neste Oil Abp. Enligt bolaget borde finansieringen av oljeskyddsberedskapen i första hand ske via statsbudgeten och i andra hand via en öronmärkt avgift som tas ut i samband med punktskatten.

Finlands näringsliv rf anser i sitt utlåtande att behovet av att förbättra oljeskyddsberedskapen och att utöka finansieringen inte beror på de bolag som betalar oljeskyddsavgift eller deras affärsverksamhet. Därför borde man enligt Finlands näringsliv rf helt avstå från att höja oljeskyddsavgiften.

Kommunförbundet understryker i sitt utlåtande räddningsområdenas skyldighet att svara för räddningsväsendets servicenivå och en ändamålsenlig organisering av räddningsverkets verksamhet. Servicenivån bör svara mot olycksriskerna. Kommunförbundet anser att då kommunernas ansvar preciseras i den nya räddningslagen preciseras även beredskapskyldigheten för de olycksrisker som följer av ökade transporter. Enligt Kommunförbundets bedömning ökar kommunernas kostnader för upprätthållande av oljeskyddsberedskapen. Enligt Kommunförbundets åsikt är det absolut nödvändigt att uttaget av höjd oljeskyddsavgift fortsätter och att oljeskyddsfondens kapitalgränser justeras för att kommunerna fortsättningsvis ska kunna uppfylla sina lagenliga skyldigheter beträffande oljeskyddet.

Finansministeriet konstaterar i sitt utlåtande att den föreslagna höjningen av oljeskyddsavgiften och höjningen av kapitalgränsen i sig är motiverade och ändamålsen-

liga och överensstämmer med regeringsprogrammets formuleringar.

Statsrådet anser att nuvarande metod för uttag av oljeskyddsavgiften är fungerande. Oljeskyddsavgiften inriktas på sådana transporter av råolja och andra oljeprodukter som innebär en miljörisk. Punktskatten inriktas däremot på bränsle som förbrukas i hemlandet. På samma sätt som övriga skatter har punktskatterna allmän täckning i statsbudgeten. Öronmärkning av skatter är inte i enlighet med statens budgetprinciper och det finns inga särskilda skäl för detta.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Gällande temporära höjning av oljeskyddsavgiften upphör att gälla den 31 december 2012. Om lagförslaget godkänns så som föreslagits innebär det att höjningen av oljeskyddsavgiften fortsätter att gälla utan avbrott under den nya tidsfristen. Miljöministeriet har inte för avsikt att föreslå att den temporära höjningen av oljeskyddsavgiften ska fortsätta efter år 2015.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I 87 § i grundlagen sägs att för att ett lagförslag om inrättande av en fond utanför statsbudgeten eller om väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål ska godkännas krävs i riksdagen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna.

Riksdagens grundlagsutskott har tre gånger behandlat lagstiftningsordningen i samband med ändringar av lagen om oljeskyddsfonden som gäller höjning av oljeskyddsavgiften och ändring av kapitalgränserna. I sitt utlåtande år 2002 (GrUU 34/2002) konstaterade utskottet att propositionens (RP 118/2002) viktigaste konstitutionella fråga är om höjningen

av oljeskyddsavgiften och den anknytande höjningen av kapitalgränserna för fonden är en sådan väsentlig utvidgning av fonden som avses i grundlagen. Den kvalificerade lagstiftningsordningen för fonder utanför budgeten syftar till att skydda riksdagens budgetmakt (RP 1/1998 rd, s. 140, första spalten). Om utvidgningen är väsentlig eller inte bör därför inte bara bedömas ur fondens synvinkel utan primärt beaktas vad höjningen innebär för riksdagens budgetmakt (GrUU 1/1997 rd, s. 1, andra spalten). Oljeskyddsfondens faktiska volym och maximala storlek var relativt små också efter de föreslagna ändringarna. Utskottet ansåg att den föreslagna utvidgningen av oljeskyddsfonden, som dessutom var temporär, inte var väsentlig med avseende på riksdagens budgetmakt i den meningen att lagförslaget skulle behöva antas med kvalificerad majoritet i enlighet med 87 § i grundlagen. I sitt utlåtande (GrUU 31/2004) kom grundlagsutskottet vid behandlingen av regeringens propositioner om ändring av lagen om oljeskyddsfonden (RP 119/2004, RP 141/2004) till samma slutsats.

År 2009 föreslogs (RP 167/2009) en permanent ändring av lagen om oljeskyddsfonden så att oljeskyddsavgiften skulle höjas från nuvarande 0,50 euro till 1,50 euro för varje ton olja. På motsvarande sätt föreslogs att kapitalgränserna för oljeskyddsfonden skulle höjas femfaldigt. I sitt utlåtande om propositionen (GrUU 24/2009) konstaterade grundlagsutskottet att utvidgningen av fonden var betydligt större än de tidigare. Även om frågan om utvidgningen är väsentlig eller inte bedöms i första hand med tanke på riksdagens budgetmakt, innebär det att en enskild fonds kapitalgränser utvidgas femfaldigt enligt utskottet ändå en sådan väsentlig

utvidgning av fonden som avses i 87 § i grundlagen, även om oljeskyddsfondens andel i sig också efter höjningarna fortfarande är ganska liten jämfört med fonderna utanför statsbudgeten som helhet. Grundlagsutskottet ansåg att det krävdes kvalificerad majoritet enligt grundlagens 87 § för att godkänna lagförslaget. Miljöutskottet föreslog i sitt betänkande (MiUB 11/2009) att ändringarna av 5 och 8 § om miljöskyddsavgiftens storlek och höjningen av kapitalgränserna ska vara temporära och att lagförslaget behandlas i den ordning som 87 § i grundlagen föreskriver.

Vid bedömningen av om propositionen innebär en väsentlig utvidgning av fonden på det sätt som avses i 87 § i grundlagen måste man beakta att grundlagsutskottet anser att en femfaldig utvidgning av en fonds kapitalgränser innebär en sådan väsentlig utvidgning av fonden som avses i 87 § i grundlagen (GrUU 24/2009). Å andra sidan föreslås det att höjningarna av oljeskyddsavgiften och oljeskyddsfondens kapitalgränser ska vara temporära, och utskottet har tidigare (GrUU 34/2002) vid bedömningen av väsentligheten i fråga om utvidgningen av oljeskyddsfonden som tilläggsargument beaktat att ändringen varit temporär. Lagen om ändring och temporär ändring av lagen om oljeskyddsfonden (1791/2009) har dock stiftats på det sätt som föreskrivs i 87 § i grundlagen.

Regeringen föreslår att lagändringen ska behandlas i enlighet med 87 § i grundlagen, men föreslår samtidigt att propositionen, på grund av att det finns utrymme för tolkning, behandlas i grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

**om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring
och temporär ändring av lagen om oljeskyddsfonden**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 87 § i grundlagen *ändras* 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om oljeskyddsfonden (1791/2009) som följer:

Lagens 5 § är i kraft till och med den 31 december 2015 och 8 § 1 mom. till och med den 31 december 2019. Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 17 september 2012

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPIILAINEN

Bostads- och kommunikationsminister *Krista Kiuru*

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om oljeskyddsfonden

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 87 § i grundlagen *ändras* 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om oljeskyddsfonden (1791/2009) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Lagens 5 § är i kraft till och med den 31 december 2012 och 8 § 1 mom. till och med den 31 december 2015

Lagens 5 § är i kraft till och med den 31 december 2015 och 8 § 1 mom. till och med den 31 december 2019

Denna lag träder i kraft den 20 .